

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Literární text

Kód modulu

UK-m-4/AL21

Typ vzdělávání

Všeobecné vzdělávání

Typ modulu

všeobecně vzdělávací

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

L0 (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

UK - Umění a kultura (včetně literatury)

Komplexní úloha

Obory vzdělání - poznámky

Délka modulu (počet hodin)

32

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

Vstupním předpokladem je osvojení odpovídajících očekávaných výstupů RVP ZV potřebných k rozvoji žákovských dovedností ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Důležité je nejpozději souběžně absolvování modulů Literatura v souvislostech a Literární teorie.

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Vzdělávací modul spadá do obsahového okruhu Umělecký text a Projevy umění. Modul je orientován na vedení žáků k rozlišení a srovnání charakteristických rysů různých druhů umění (výtvarné umění, performativní umění, literatura aj.) ve vztahu k období a směru. Základním principem je rozvíjení čtenářských dovedností ve směru rozeznání uměleckých a neuměleckých textů a jejich porovnání, porozumění uměleckým textům a jejich interpretace. Podstatné je osvojení dovedností souvisejících s textovou návazností a strukturou literárního textu. Žáci uplatňují dovednosti získané nebo souběžně získávané v rámci modulů Literární teorie a Literatura v souvislostech (např. určí hlavní téma textu, pracují s jednotlivými motivy, tropy a figurami, rozeznají jazykové prostředky napříč jazykovými vrstvami). Žáci jsou vedeni k vyjádření vlastního názoru na umělecké dílo, jeho hodnocení a k argumentační obhajobě těchto názorů a hodnocení.

Očekávané výsledky učení

Žák

- a) rozpozná charakteristické rysy základních uměleckých směrů a hnutí v různých druzích literárních textů;
- b) porozumí funkci výrazových prostředků v literárním textu;
- c) uspořádá části uměleckých textů podle textové návaznosti a dějové posloupnosti;
- d) porovná literární dílo s jeho divadelní/filmovou adaptací;
- e) posoudí text a další výsledky tvůrčí činnosti umělců a vlastní tvrzení obhájí.

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Obsahem modulu je vedení žáků k rozlišení a srovnání charakteristických rysů různých druhů umění (výtvarné, performativní, literatura) z hlediska příslušnosti k uměleckému směru či hnutí. Pracuje se se vztahy výsledků tvůrčí činnosti umělců (text, obraz, fotografie, hudební skladba, stavba, divadelní představení, užité umění atp.) k různým kontextům. Žáci se učí porozumět výstavbě uměleckého díla, zejména textu, a zhodnotit význam díla. Žáci dovedou najít hlavní téma textu a pracovat s jednotlivými motivy, všimnout si tropů a figur, rozeznat a utřídit jednotlivé jazykové prostředky napříč jazykovými vrstvami. Žáci vyjádří vlastní názor na text a další projevy umění, svá tvrzení argumentačně obhájí.

Učební činnosti žáků a strategie výuky

- práce s reálnými výsledky činnosti umělců, zejména literárními texty a ukázkami z nich
- práce s videoukázkami i tištěnými materiály znázorňujícími charakteristické rysy různých druhů umění a uměleckých směrů
- práce s tištěnými i elektronickými ukázkami interpretace uměleckých děl
- tvorba vlastního projevu žáka s akcentem na vyjádření názoru na umělecké dílo, zejména literární text
- řešení pracovních listů s ukázkami
- řešení souborů úloh
- vedení individuálních čtenářských portfolií
- řízená prezentace přečtených děl z hlediska žákovských dojmů a postřehů z četby s řízenou diskusí
- návštěva divadelního/filmového představení

Zařazení do učebního plánu, ročník

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

Hodnocení je prováděno průběžně především s využitím prvků formativního hodnocení. Závěrečné hodnocení je složeným výsledkem různých způsobů ověřování jednotlivých výsledků učení.

- a) rozpozná charakteristické rysy základních uměleckých směrů v různých druzích literárních textů;
  - průběžně ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh
  - v případě žákovských projektů doporučeno při hodnocení výstupů (referát, prezentace apod.) využít prvků formativního hodnocení
- b) porozumí funkci výrazových prostředků v literárním textu;
  - průběžně ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh
- c) uspořádá části uměleckých textů podle textové návaznosti a dějové posloupnosti;
  - průběžně ověřováno prostřednictvím pracovních listů
  - v rámci přípravy na maturitní zkoušku lze využít tematických testových nástrojů s jednoznačně stanovenými kritérii hodnocení individualizovanými pro každý užitý evaluační nástroj
- d) porovná literární dílo s jeho divadelní/filmovou adaptací;
  - doporučeno využít prvků formativního hodnocení
- e) posoudí text a další výsledky tvůrčí činnosti umělců a vlastní tvrzení obhájí;
  - v případě žákovských projektů doporučeno při hodnocení výstupů (referát, prezentace apod.) využít prvků formativního hodnocení

Ideálním způsobem ověřování výsledku učení je analýza literárního textu a jeho hodnocení. Doporučeným postupem je především práce s autentickými literárními texty.

Výsledky učení a), b) a c) jsou ověřovány v závěru modulu souhrnným testem, jehož specifikací jsou předmětné výsledky učení. Základní nastavení specifikace testu je třetinové zastoupení každého výsledku učení. Toto nastavení lze měnit podle potřeb jednotlivých

vyučujících, přičemž zastoupení jednotlivých výsledků učení nesmí klesnout pod 20 %. Procentuální zastoupení výsledku učení je odvozeno od maximálního získatelného počtu bodů za daný výsledek učení (nikoli tedy od počtu úloh – může se jednat o dramatický rozdíl).

Kritéria hodnocení

Při průběžném hodnocení dosahovaných jednotlivých výsledků učení a), b) a c) je využíváno souborů úloh / pracovních listů, které zaručují vysokou objektivitu hodnocení – hodnocení na úrovni stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem je u jednotlivých výsledků učení v kompetenci vyučujícího. Doporučuje se v maximální možné míře využívat úlohy odvozené od textů. Zároveň se doporučuje souběžně využít prvků formativního hodnocení, zvláště při hodnocení vyjádření žákovy vlastního prožitku.

Výsledky učení d) a e) jsou hodnoceny na škále úspěš – neúspěš, přičemž základním předmětem hodnocení je obhajoba žákových tvrzení a jeho argumentace, nikoli souhlas/nesouhlas vyučujícího s žákovými názory a tvrzeními.

Při závěrečném ověřování dosažených výsledků učení a), b) a c) souhrnným testem jsou doporučená kritéria nastavena následovně:

Mezní úroveň úspěšnosti je stanovena na 40 %.

Převodník dosažené úspěšnosti na známku :

úspěšnost žáka v testu pod 40 % = nedostatečný

úspěšnost žáka v testu od 40 do 55 % = dostatečný

úspěšnost žáka v testu od 56 do 70 % = dobrý

úspěšnost žáka v testu od 71 do 85 % = chvalitebný

úspěšnost žáka v testu od 86 do 100 % = výborný

K dosažení známky výborný – dostatečný v celkovém hodnocení modulů musí žák zároveň uspět ve výsledcích učení d) a e).

Nastavená obtížnost testu musí odpovídat dovednostem žáků, jejichž studium je zakončeno maturitní zkouškou, tzn. doporučuje se používat úlohy s průměrnou a vyšší úrovní obtížnosti. Zařazení nepřiměřeně snadných úloh by vyvolávalo potřebu posunovat mezní hranici úspěšnosti a použitý evaluační nástroj (test / soubor úloh) by vykazoval nevyhovující psychometrické charakteristiky.

Doporučená literatura

Culler, J.: Krátký úvod do literární teorie. Brno, Host 2002.

v případě hlubšího zájmu vyučujících další svazky Teoretické knihovny, vydávané nakladatelstvím Host v Brně

Fish, S.: Jak je to tu s textem. Aluze 6, 2002, 68–76.

Vala, J.: Vybrané kapitoly z didaktiky literární výchovy. Olomouc 2014; dostupné

z: [http://kcjl2.upol.cz/studijni_materialy_akreditace/NAVAZUJICI_MAGISTERSKE_STUDIUM/2\)_Didaktika_literatury_1_\(VALA_J.\)/Vala-Vybrane_kapitoly_z_didaktiky_literatury.pdf](http://kcjl2.upol.cz/studijni_materialy_akreditace/NAVAZUJICI_MAGISTERSKE_STUDIUM/2)_Didaktika_literatury_1_(VALA_J.)/Vala-Vybrane_kapitoly_z_didaktiky_literatury.pdf)

učebnice a další výukové materiály dle potřeb vyučujícího

Poznámky

Doporučuje se absolvování modulu po modulech Literatura v souvislostech a Literární teorie, nebo souběžně s nimi.

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Vendula Rulcová. Creative Commons CC BY SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.